

Binlerce Yıl Öncesinden Kalma Bir Oyun

Bundan 4000 yıl önce Çin’de doğmuş bir oyun var. Adı, “go” olan bu oyun, hepimizin bildiği satranca benzeyen bir strateji geliştirme ve yaratıcılık oyunu. Başlangıçta savaşçıların ve komutanların savaş stratejisi geliştirmek ve kehanette bulunmak için oynadıkları düşünülen go, çok daha sonraları oyun olarak oynanır olmuş. Söylentiye göre, Tsin hanedanı zamanında Sha-a adında bir prens yaşarmış. Sha-a, yeğeni Shagan’la uzun yıllar süren ve binlerce askerin ölmesine yol açan bir savaş içindeymiş. Savaşın verdiği büyük acılara bir son vermek isteyen bu iki savaşçı sorunlarını bir go maçıyla çözmeye karar vermişler. Böylelikle büyük bir savaş son bulmuş. Go, bundan 1500 yıl önce Japonya’ya girmiş ve dünyaya yayılması da buradan olmuş.

Satrançı seviyorsanız, go oyununu da seversiniz. Satranç, iki kişinin satranç tahtası üzerindeki mantık ve sezgiye dayalı savaşıdır. İşte, go oyunu da tıpkı satranç gibidir. Ancak aralarında birtakım farklılıklar vardır. Satranç 32 taşla 64 si-

yah-beyaz kareden oluşan bir tahta üzerinde oynanırken, go 181 siyah, 180 beyaz taşla 19 x 19 karenin kesişimleri üzerinde oynanır. Satrançta her bir taşın farklı bir değeri vardır. Ancak go oyununda tüm taşlar eşit değerdedir. Satrançta amaç raki-

bin şahını elde etmektir. Satrançta oyun ilerledikçe taşlar azalırken, go oyununda taşlar oyun ilerledikçe artar. Satranç ortalama 40 hamlede sona ererken, go 200 – 300 hamlede tamamlanır.

Go oyununun kendine özgü kurallarından biri de farklı düzeylerdeki oyuncuların birbirleriyle oynayabilmelerine olanak sağlıyor. Oyuncular, daha önceden oynadıkları oyunlarda belirlenen düzeyleri olur. Tıpkı judo ve karate gibi uzakdoğu dövüş sanatlarında olduğu gibi. Bu düzeylere göre rakibinden zayıf olan oyuncuya belli sayıda taş avans verilir. Avans verilen taşlar tahtaya dizildikten sonra rakip oyuna başlar. Böylece aradaki düzey farkı ne olursa olsun her iki oyuncu da oyundan zevk alabilir.

Go, insanlara disiplin, denge, hoşgörü kazandıran ve dikkatini toplamayı öğreten bir oyun. Ayrıca bireylerin kendilerini ve karşılarındakini tanımasına da yardımcı oluyor. Öyle ki Koreliler, biriyle bir el go oynamanın onunla bir yıl yaşamaya eşdeğer olduğunu söylerlermiş. Rakibinizin tedbirli mi, saldırgan mı, yoksa umursamaz mı olduğunu kolaylıkla anlayabilirsiniz. Ayrıca riskli kararlar ve saldırgan hamleler taşların kaybedilmesine neden olabilir. Tüm bunlardan anlaşılacağı gibi, go temelde insana yaşam dersleri veren bir oyun.

Go Nasıl Oynanır?

Go oyununun temel kuralları çok basittir. Bu nedenle kolayca öğrenilebilir. Ancak oyunculukta gelişmek için deneyim gerekir. Bu nedenle bir yönüyle de oynandıkça öğrenilen bir oyundur. Oyunun başında tahta boştur. İki kişilik oyunda siyah taşları bir oyuncu, beyazları diğer oyuncu alır. Oyuna her zaman siyah başlar. Go oyununun amacı, oyun tahtası üzerinde rakibinden daha fazla alana sahip olmaktır. Oyuncular, taşları sırayla tahtada bulunan karelerin kesişim noktalarına koyarlar. Oyuna henüz girmemiş olan taşlar tahtanın yanında bir kap içinde durur. Taşların biçimi, küçük birer diske benzer. Go oyununda alanını genişletmenin önemli bir yolu rakibinin taşlarını tutsak etmektir. Tümünüyle rakip taşlarla çevrilen taş

Go, geleneksel olarak yerden biraz yüksekte bir tahta üzerinde oynanır. Taşlar, kapların içinde durur.

tutsak olur.

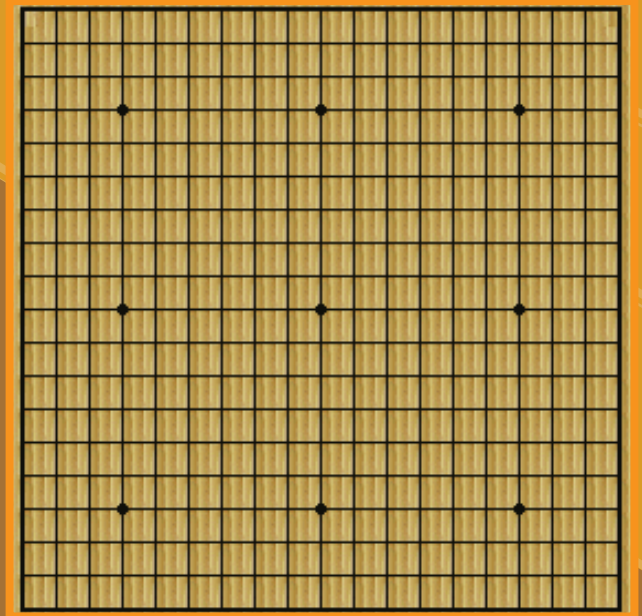
Go sözcüğü de za-

ten “çevreleme” anlamına

gelir. Oyuncular, olabildiğince bir-

birlerinin taşlarını tutsak etmek isterler.

Ancak oyunda birincil amaç bu değildir. Önemli

19 yatay 19 dikey çizgi bulunan go tahtasında 361 kesişim noktası vardır. Bu da Çin ay takvimine göre bir yıldaki gün sayısıdır. Bu nedenle go tahtasının geçmişte takvim olarak kullanıldığı da düşünülüyor. Tahtanın dört köşesi, mevsimleri simgeler. Ortası gökyüzü, kenarlar yeryüzüdür. Siyah taşlar geceyi, beyazlar gündüzü simgeler. Geleneksel go taşlarında siyah taşların çapı 21 mm, beyaz taşların çapıysa 20 mm'dir. Bunun nedeni, siyah taşların göz yanılması sonucunda daha küçük görünmelerini önlemektir. Go tahtasının üzerinde dokuz adet nokta bulunur.

Taşlar Nasıl Tutsak Edilir?

1

2

3

Birinci diyagramda gördüğünüz beyaz taşı almak isteyen siyah taş ikinci diyagramdaki hamleyi yapar ve beyazı çevreler. Böylece üçüncü diyagramda görüldüğü gibi, beyaz tutsak olup oyun dışına çıkar.

Ancak hamle sırası beyazdaysa beyaz yandaki hamleyi yaparak kurtulur.

olan, tutsak ettiğiniz taşlarla çevirdiğiniz alanların toplamının rakibinizinkinden çok olmasıdır. Taşlar, bir kez hareket ettikten sonra yerleri değişmez. Oyun sonunda puanları hesaplamak için, her oyuncunun kendi taşlarıyla çevrelediği noktaların sayısından oyun sırasında rakibine kaptırdığı taşların sayısı çıkarılır. Oyuncular, taşlarını istedikleri gibi oynatabilirler. Bu oyunun kuralları son derece basittir ve yaklaşık 4 - 5 yaşlarından itibaren oynanmaya başlanabilir.

Go oyununa ilk başlayanlar 9 x 9'luk bir tahtada, 41 siyah ve 40 beyaz taşla oynayarak deneyim kazanırlar. Siz de bu yeni tanıştığınız oyunu oynamak istiyorsanız, kartondan her bir karesi yaklaşık 2 cm olan 9 x 9'luk bir tahta hazırlayıp siyah beyaz düğmeler ya da başka malzemeler kul-

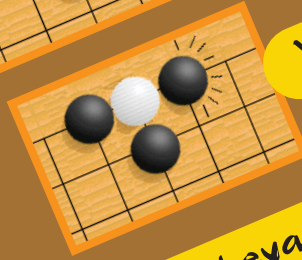
Go Oynarken Taşlar Nasıl Tutulur?

Yeni başlayan birisi için, taşları burada anlatacağımız şekilde tutmak zor olabilir. Ancak deneyimli oyuncular, kabin içinde duran taşlardan birini başparmak ve işaretparmağıyla alıp işaret ve orta parmaklarının arasına ge-

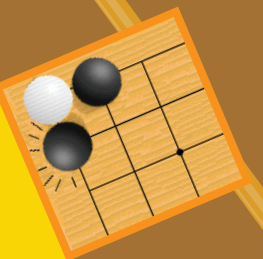
çirirler. Ardından da tahtanın üzerine koyarlar, tutarak oynarlar. Bu, onlara daha güvenli bir görünüm verir. Oyuncuların yumuşak bir tutumla ve güvenli bir duruşla oynamalarının onları daha güçlü kıldığı düşünülür.

Beyazı tutsak etmek isteyen siyah taşı nereye koymalı?

Yanıt:

Köşedeki beyaz taş aşağıdaki gibi alınır.

Go, çocukların da çok küçük yaşlardan başlayarak zevkle oynadıkları bir oyun.

lanarak bu denemeyi yapabilirsiniz. Ancak kartondan tahtanızın kenarında pay bırakmayı unutmayın. Deneyim kazanmanız için başlangıçta bir taş alan kazansın gibi bir kural koyabilirsiniz. Deneyiminiz arttıkça bu sayıyı artırabilirsiniz. Örneğin, 10 taş alan kazanır.

Go oyunu, genellikle yetişkinler için hazırlanmış olsalar da kitaplardan ya da deneyimli kişilerden öğrenilebilir. Ancak Türkiye’de go oyunu henüz pek tanınmıyor. Yine de ODTÜ, Bilkent ve Hacettepe Üniversitelerinde, Polis Akademisi’nde ve Kara Harp Okulu’nda Go Kulüpleri bu-

lunuyor. Bunun dışında web sitesi adresi www.tgod.org.tr olan Türkiye Go Oyuncuları Derneği var. Ayrıca İngilizce bilen birinin yardımıyla www.european-go.org sitesinde “About Go Game” adlı bölüme, oradan da “Illustrated beginners booklet” bölümüne girerek oyunun kurallarını öğrenebilirsiniz.

Zuhal Özer

Kaynaklar:

<http://www.european-go.org/>

<http://www.biltek.tubitak.gov.tr/satranc/go/>

<http://www.sentex.net/~mmcada/s/teachgo/>

Özer, Z., “Go, Uzakdoğu Satrancı”, Bilim ve Teknik Dergisi Ocak 1996

<http://www.nihonkiin.or.jp/lesson/knowledge-e/index.htm>

**Soldaki diyagramda sıra beyazda.
Beyaz, siyahı almak için taşını sağdaki diyagramda
görülen yere koyar.**

